
MIJN HART

DOOR WILMA

Het huis was nu vol, de deur gesloten. Vader en moeder en kinderen in sterk gevoel van saamhoorigheid, de moeder met haar stille kracht den vader steunend, en zij tweeën strijdend voor de kinderen, die vroeg gewenden aan het helpen van elkaar.

Zóó baanden ze zich hun gerusten weg door het leven; en dat gevoel van saamhoorigheid verminderde niet, toen de twee oudsten al vroeg hun arbeid onder vreemden vonden. Het huis was vol van hun wassend geluk, de deur gesloten, terwijl over den kring van hun liefhebbende harten iets van den glans zich spreidde, waarvan de oude psalmdichter zingt: God's glimlach over hun leven. —

— Thea, de jongste, was zeven jaar oud; toen gebeurde het, dat de deur plotseling openging, zonder dat iemand had hooren aankloppen.

Er was een donkere gast gekomen, die ongenoodigd binnentrad. Hij riep den vader weg uit het gezin en volgen moest hij!

Het ging alles zoo snel, dat hem maar nauwelijks tijd werd gelaten om afscheid te nemen van de zijnen.

Ze zagen den gebroken glimlach om zijn mond, den gebroken glans in zijn oogen, de schemering van een nieuwen dag, . . . toen viel de deur achter hem dicht. —

— Ze keken elkander aan, en het was of in dat plotselinge oogenblik de heele kring verbroken was.

Ze hadden onwillekeurig elkanders handen losgelaten, nu stonden ze alleen elk met zijn eigen droefenis.

De moeder en Benno, de oudste, met den harden twijfel in zijn oogen, Adri met haar zachte overgave en Christie, sterk en zelfbewust naast den teerderen Jakob, zelfs Thea, het speelpopje, ze konden de oogen niet afwenden van hun droefenis, waarin ze plotseling als in een spiegel zichzelf ontdekten.

Ze voelden zich aan elkander vreemd geworden, en zochten vergeefs naar de vroegere samenbinding; ze vonden niet anders dan hun eigen droefenis.

In die eerste, eenzame weken gebeurde het, dat er telkens zachtjes aan de deur van de woning werd geklopt, zóó zacht, dat geen van de kinderen het kon hooren.

Alleen de moeder merkte het. Ze luisterde uit alle macht . . . of ze het zich ook verbeeldde!! . . . neen!

Het werd sterker, week na week en maand na maand.

Eindelijk, op een dag in de Mei in hun stadstuintje gezeten, dicht bij de zwaar-knoppende klimroos tegen de schutting, begon ze er met de oudsten over te spreken. Er was geur van sering in de lucht, en Thea, vlug als een vlinder, speelde met een vriendinnetje haar vroolijk balspel tegen den hoogen muur van het huis.

. . . „Ik moet jullie nu toch iets zeggen,” begon ze, „er wordt telkens aan mijn deur geklopt, en nu weet ik heel zeker, dat er een late boodschap komt van vader, eer de rozen zijn uitgebloeid. Ik voel het leven, dat van vader kwam, al sterk bewegen onder mijn hart, en ik ben zoo blij, dat ik het jullie nu mag zeggen op dezen Meiavond met al deze zuivere bloesems en de seringengeur om ons heen. Zoo sterk en zoo schoon is het leven als men het zuiver in Gods handen geeft.”

De kinderen zwegen en keken haar aan. Hoe had hun dappere moeder dit zoo lang voor hen verborgen! Ja, nu zagen ze plotseling de verandering in haar wezen, en verwonderden zich, dat ze het niet eerder hadden opgemerkt. Benno's gezicht werd zachter, alsof een teeder gevoel opeens den harten twijfel in hem verslond, Adri's oogen schoten vol tranen, Christie stond op, recht en sterk, maar Jakob schoof dicht bij zijn moeder en streefde haar handen.

Geen van allen sprak een woord.

Thea hield op met haar balspel en keek om naar het zwijgen der anderen.

De moeder knikte haar toe en lachte. Gerustgesteld liet ze den bal weer vliegen, hoog, hooger, mikkend naar het hoogste venster open,

om hem daardoor te laten verdwijnen en samen met haar vriendinnetje den dollen ren „wie 't eerste boven is!” te ondernemen.

Toen waren ook de anderen gerustgesteld. Ze keken elkander aan, de vreemde droefenis, die hen zoo lang gescheiden hield, was verdwenen, ze voelden elkanders handen weer, de kring sloot zich, om de teederheid van de moeder te beschermen.

— De schutting was nog rood van purperen rozen, toen werd het kloppen zoo hevig, dat de deur vanzelf opensprong. Er kwam een hulpeloos kindje binnen, dat terstond de ledige plaats innam.

Het werd Taco genoemd, naar zijn vader. In zijn veilige hoekje, het dichtst bij moeder groeide hij voorspoedig op; Thea was zijn onafscheidelijke speelkameraad en verder had hij zooveel vaders en moeders op den koop toe, als er oudere broers en zusters waren.

„Als dat maar geen moederskindje wordt,” waarschuwde Christie, de onafhankelijke, „de een verwent hem nog meer dan de ander!”

Zijn moeder glimlachte om die vrees. „Nee, nee,” zei ze, en ze verheugde zich als ze hem door het huis hoorde rumoeren. Taco was lastig van levendigheid en eischte haar voortdurende aandacht, maar hij wàs voor het leven!

Den eersten dag op school had hij al een zwerm vriendjes om zich heen. Ze zwermden als bijen met hem mee naar huis, ze zwermden er uit en in, zoodat zijn moeder nauwelijks merkte, hoe stil het in werkelijkheid om haar heen begon te worden, nu het geluid van de vele, welbekende voetstappen allengs verstierf, omdat elk zijn eigen weg had gevonden. Benno was koopman, Adri huwde met een predikant uit de nabuurschap, Christie was leerares aan een Burgerschool, en Jakob koos het tuinvak.

Toen eindelijk ook Thea trouwde werd het huis te groot, zelfs voor de rumoerigheid van haar jongen.

Er werd een kleinere woning gevonden, wit, met een gevel, spits als een zwaluwstaart. Aan den beboschten straatweg even buiten de stad, lachte ze blank over een breed uitgehakt pad naar den weg, maar met den rug dook ze in de dennen, de eeuwig-ruischende. Door de openingen tusschen de stammen schemerde de heide, waar zilveren

berkjes in groepen speelden met den wind en met de zon, waar de morgennevel dwaalde in de kommen en de avonddauw die heele wondere wereld in een zilverige zee herschiep.

Taco was toen twaalf jaar; en hij genoot van den overgang naar het zwaluwnest, zooals een jongen van dien leeftijd genieten kan, als hij de onbegrensde ruimte tot zijn beschikking krijgt.

Daar leefden ze samen, de moeder met haar zoon. In den eersten tijd vertelde ze hem zooveel van zijn vader, alsof ze het nieuwe huis van oude herinneringen vol wou maken, precies zooals het oude.

Zóó klaar werd voor Taco het beeld van dien vader, dat hij er soms met Thea over sprak, alsof hij hem gisteren nog had gezien.

Dan keek Thea hem verwonderd aan, lachte zachtjes voor zich heen en liet hem zijn waan.

Het leven was bijna te mooi met moeder in het zwaluwnest.

De dennen waren er om in te klauteren, de hei was er om met zijn vriendjes op avontuur te gaan; hij vond altijd de wonderlijkste kevers en zwammen, hij speurde het nest van de wulp en streelde het wijfje, terwijl het op de eieren zat; hij ontdekte den reusachtigen mierenhoop op den voet van een ouden den, die aan den rand van een afkalving stond, waarboven zijn blootgewoelde wortels sliertten tot op het witte zand beneden; hij voelde zich land-ontdekker.

Tijden lang kon hij op een veilig plekje buiten de mierenpaadjes naar het werken van de mieren zitten kijken. Dan werd al zijn rumoerigheid in zuivere aandacht gestild.

Op de Burgerschool behoorde hij tot de zeer middelmatigen; hij kon maar niet wennen aan het gareel, was moeielijk voor de leeraars, had er berouw van, en blééf moeielijk! Ze vergaven het hem om zijn groote openhartigheid.

Toch kwam hij tamelijk op tijd door al de klassen heen, zonder aan 't eind te weten welke richting hij in zou slaan.

— Nu gebeurde het op een dag, dat er een brief kwam uit het verre Zuiden. Zijn moeder herkende het handschrift; het was van een van haar mans broers, die ginds een grooten vruchtenhandel dreven.

Er was een mooie plaats bij hen open. En daar ze bij een vroegere gelegenheid aan Jakob een voorstel hadden gedaan, dat hij niet had aangenomen, omdat hij geen afstand wou doen van zijn tuinderij, boden ze nu de plaats haar jongsten zoon aan, dit laatste kind van hun overleden broeder. Zij zelf werden oud en verlangden naar een vertrouwde, jongere kracht. Als hij voldeed, was zijn toekomst verzekerd. Ze dachten wel aan zijn moeder, het was ver weg, toch niet zoover, of hij kon een paar maal in 't jaar overvliegen. Afstanden bestonden eigenlijk niet meer.

Ze las den brief, hërlas hem; toen lei ze hem in haar schoot en legde er haar bezige handen over te rusten.

Ze had wel geweten, dat dit eens komen moest; het afscheid van haar late vreugde na haar eerste groot verdriet, maar ze had het in haar denken verschoven, tot het plotseling onafwendbaar vóór haar kwam te staan.

Toen Taco binnenkwam gaf ze hem den brief en bestaarde zijn gezicht, terwijl hij las; al dieper en glanzender rood begon zich daarover te spreiden; toen hij aan 't eind was, keek hij op, zóó stralend, dat ze begreep, hoe hij ineens gekozen had.

Het geluk was hem in den schoot geworpen, hij was een echt Zondagskind.

De broers en zusters kwamen over en verheugden zich met hem, terwijl ze met heimelijke bezorgdheid naar hun moeder keken, die stil in hun midden zat en knikte.

Heur haar was grijs en haar gezicht van rimpels doorploegd.

Maar ze knikte „ja” op alle vroolijke plannen, dankbaar als ze was, dat haar kinderen allen den arbeid hadden kunnen kiezen, die bij hun aanleg paste, terwijl er zooveel anderen rondliepen, die, terwille van brood, hadden moeten aangrijpen, waar hun hart niet naar uitging.

Ze aanvaardde deze nieuwe beschikking als een gift van God en knikte „ja” en verstak voor de oogen van de kinderen het pijngevoel dat haar doorzinderde.

De kinderen begrepen wel, dat dit heengaan van Taco haar zwaar

moest vallen, maar ze beloofden elkander, dat ze hun moeder zouden bezoeken zoo dikwijls ze maar konden. —

— De dag van vertrek was bepaald.

Eind April, omstreeks Paschen, toen alles nieuw begon te worden in de natuur, nam Taco afscheid van het zwaluwnest tusschen de dennen, van de roest-bruine heide en de wuivende berkjes met hun wisselspel van zwart en wit; het laatste nam hij afscheid van zijn moeder. Dat viel hem zwaarder dan hij had gedacht, maar hij ging toch welgemoed heen.

Benno en Christie vergezelden hem, opdat moeder precies zou weten, waar en hoe hij voortaan leven zou.

Ze keerden met geestdriftige verhalen over de goede verwanten en over al het schoons dat ze hadden gezien; over de olijfbergen en de zuidelijke bloemen, de cameliatuinten, over het rustige gevoel, waarmee ze Taco hadden achtergelaten.

Hij zou elke week schrijven, goed en kwaad, opdat zijn moeder zich zonder bijgedachte zou kunnen verheugen, als hij van enkel goeds wist te vertellen.

Ze ademde diep en lachte door haar tranen heen en wachtte.

Toen de postbode haar zijn eersten brief overreikte, ging ze naar haar kamer en sloot de deur; maar ze moest wachten met lezen tot het bonzen van haar hart gestild was.

Hoe vroolijk zongen zijn woorden! Ze hoorde er den klank in van zijn eigen stem; hij was volkomen tevreden met zijn nieuwe omgeving en zijn werk. „Maar mijn hart is bij u, moeder,” schreef hij aan 't eind, „mijn hart zal toch altijd bij u blijven.”

. . . . Glimlach na glimlach brak door over haar tranenzwaar gezicht, ze streek met haar handen over het papier, haar hart begon weer onstuimig te slaan van blijdschap, omdat hij het zoo goed had daarginds, en omdat zij immers zijn hart bezat, het kostbaarste van alles.

Aan het eind van iederen brief stond het: „mijn hart is bij u, moeder!” —

Als ze haar kleine, huishoudelijke bezigheden had verricht, ging

ze gewoonlijk met haar handwerk naar een van de mooie plekjes, waar ze dikwijls met hem had gezeten, onder de dennen, of in de holte van een heiheuvel; als het regende, sloop ze naar zijn oude slaapkamertje en luisterde naar de stilte, en keek naar alles wat zijn oogen hadden aangeraakt; het was of ze in elk lief ding zijn hart zag branden.

Ze streelde de achtergelaten prulletjes en schilderijtjes uit zijn jongenstijd; in alles voelde ze den kloep van zijn hart, dat bij moeder thuis was gebleven.

Ze weende en lachte tegelijk, als ze door de kamers ging, en toen ze aan de stilte gewend was, lachte ze alleen als ze aan hem dacht; ze verwachtte zijn kostbare brieven van elke week en verheugde zich over elk woord waaruit zijn voldoening bleek over het leven met zijn verwanten in zijn nieuw gevonden werk, zoodat zelfs het gevoel van eenzaamheid begon te wijken in dit luisteren naar de stilte die levend werd en haar het heele verleden begon terug te geven, zoodat ze zich soms werkelijk verbeeldde de kinderstemmen te hooren, die vroeger om haar heen gezongen hadden, het geruisch van vele kleine voeten, een zware mannenstap in de gang Dan keek ze naar de deur en glimlachte. —

Thea kwam elken dag; dikwijls bracht ze een paar van haar kleuters mee en er was altijd iets, waarover ze moeders raad moest inwinnen, een klein bezwaar, een tandje, dat maar niet door wou breken bij Inatje, haar jongste, een geprakkizeer, om uit de versleten regenjas van haar man een jasje voor haar jongen te fabricceeren; en Adri kwam met haar moeielijkheden als predikantsvrouw op een dorp, zoo verstreken drie maanden. Toen Taco weer kwam, was het vol zomer.

De vuurroode geraniums, zijn lievelingsbloemen, bloeiden aan weerszijden van het pad naar den straatweg; en op de heide ver-toonden zich al purperen vlekken.

Zijn moeder schrok even van de groote verandering, die er met hem had plaats gegrepen.

Hij was een man geworden, het evenbeeld van zijn vader! Maar

hij was te bleek en te mager; achter den lach in zijn oogen schaduwde weemoed, als zijn gezicht in rust was.

„Je hebt het toch wel goed gehad, daarginds?” vroeg ze bezorgd, nadat de eerste blijde begroeting voorbij was, en ze samen onder de dennen thee dronken, „je brieven waren altijd zoo vroolijk, daar heb ik volkomen op vertrouwd! Je laat me toch deelen in al je moeielijkheden?”

Zijn oogen straalden hij lag zoo heerlijk in zijn vouwstoel en keek met zoo innige dankbaarheid al het oude, vertrouwde aan!

„Goed? ik heb het haast te goed gehad! Die twee oude ooms daarginds spendeeren al hun opgetasten rijkdom van liefde aan mij, en hun geld ook!

Ik heb zooveel! ik heb overgehouden! Ik zal Thea tenminste eens duchtig verrassen. Misschien zijn ze zoo goed voor me, omdat ik zoo sprekend op vader moet gelijken, maar mijn hart was bij u, moeder, dat kan toch ook niet anders!”

Een plotselinge schrik voer door haar heen. „Maar jongen, dat kan niet! Een mensch kan niet leven zonder zijn hart! Je moet toch werkelijk probeeren met je heele hart daarginds te zijn bij je werk en bij de menschen in je omgeving, anders houd je het niet uit!” „zeg” vroeg ze na een poos van stilte, waarin ook hij nadenkend voor zich uit had zitten staren, „heb je geen vrienden daarginds? zijn er geen jonge menschen van je eigen leeftijd, waar je vriendschap mee hebt kunnen sluiten? Al is het er maar één, dat zou al zoo heerlijk voor je zijn!

Jij was de laatste in huis, altijd samen met mij, maar hier had je altijd een zwerm kameraden om je heen!”

Hij schudde langzaam het hoofd „Nee, vrienden heb ik daarginds eigenlijk niet; mijn werk bevalt mij en mijn ooms doen hun uiterste best voor mij, maar ik voel me toch niet heelemaal thuis daarginds ik denk altijd aan u in het zwaluwnest,” lachte hij „dat spreekt ook vanzelf!”

„Maar je moet er tóch thuisraken,” drong ze, „als je toekomst daarginds ligt!”

„Ja” zei hij nadenkend, „ja”

En zoo nadenkend bleef hij dien ganschen dag, haar rumoerige jongen. Ze keek hem af en toe vragend aan, trachtend de oorzaak van zijn stilheid te doorgronden, terwijl haar hart haar beschuldigde, omdat zij zelf hem misschien zoo had gebonden aan huis.

Maar den volgenden dag was hij weer vroolijk als immer en doorleefde zijn vacantiedagen in volop genieten, van in de zomerzon geurende dennenbosschen en van de hei in purper, doorzongen van de muziek van duizenden bijtjes, goudig toch bijna onzichtbaar in de snelle trilling van hun vleugeltjes, waarmee ze jachtig van het eene kelkje naar het andere schoten om er den honing uit te puren.

Hij wandelde met zijn moeder, of ondernam groote zwerftochten alleen. Hij verzamelde de kinderen van Thea en Adri om zich heen en vertelde van de wonderen van het Zuiden of joeg hen na over de heibulten en door de zandkuilen, maar 's avonds zat hij bij zijn moeder; dan spraken of zwegen ze met elkander en hadden het goed.

De dagen vlogen heen, het afscheid kwam toen het purper van de heide verbleekte.

„Zul je probeeren om met je heele hart daarginds te zijn?” drong zijn moeder, „je moet niet zooveel aan huis denken, ik heb je immers met blijdschap laten gaan.”

„Zult u dan niet eenzaam zijn?”

Ze verstilde even „Neen,” zei ze.

„En het is ook maar voor drie maanden,” bemoedigde hij.

Zoo trok hij heen en het was nog haar zelfde rumoerige jongen!

Alles had hij overhoop gehaald, als toen hij nog een kind was; zijn onrustig, warm hart scheen nooit verzadigd te zijn.

Nu bracht ze de kamers weer tot hun oude, klare stilte, en vond, al ruimende, allerlei kleine schatten, die hij als verrassing voor haar had achtergelaten; een bonte zijden lap, een byouteriedoosje van kleurig lederwerk, een oude prent, wat wonderlijk-glinsterende steenen het weenen en het lachen ging door haar heen als dien eersten keer.

Ze stond met de glinsterende steenen in haar hand voor het venster

van zijn kamer en keek naar de berken, die hun gouden munten al over de heide strooiden, . . . en bad, dat hij toch de kracht zou vinden, met zijn heele hart te zijn, waar zijn werk hem riep. Terwijl ze bad, was het, of plotseling het lachen in haar verstomde; de steenen wogen koel en hard in haar handen, ze lei ze haastig weg en weende zeer.

Maar na enkele dagen kwam zijn eerste brief, en de blijdschap van zijn hart vloog haar uit elken regel tegemoet.

Hij was zoo gelukkig nu hij al het oude had weergezien, hij had zich bij dit heengaan zooveel rustiger gevoeld dan den eersten keer, omdat moeder zoo dapper was, en zoo goed begreep. Ze had heelemaal gelijk, hij moest vooruit, hij moest met zijn volle hart bij zijn werk zijn; dat zou hij nu ook trachten te doen.

Hij had zijn reisroute door de oude, Duitsche steden genomen en zond haar een reeks van interessante stadsgezichten met door hem zelf geschreven verklaringen, maar nergens stond: „mijn hart is bij u”

En zoo was het ook goed, zóó was het bedoeld! Ze zag hem vroolijk voorwaarts trekken het leven in, dat hem riep en hem veel beloofde, omdat hij zelf zooveel beloofde. Hij vergat haar niet; in de kleine, liefdevol gekozen verrassingen, die haar telkens bereikten, voelde ze, dat hij met teederheid aan haar dacht, maar hij wás ginds! en zij wachtte hier! Wachtte, vervullend haar duizend zichzelf met blijdschap opgelegde plichten voor de kinderen, die dichtbij waren: Thea's kleintjes in de eerste plaats, die snel na elkander zich vertoonden en haar nestje vulden tot het bijkans te klein werd. Thea's man deed zijn best, maar verdiende amper genoeg voor zijn steeds grooter wordend gezin, en moeder was de ruggesteun.

En Adri, die twee teere meisjes te verzorgen had en bovendien haar aandeel in het werk van haar man, en Jakob, de tuinder, die, nog ongehuwd, met duizend dingen, waar hij geen raad voor wist, bij moeder kwam, en Benno, de oudste, voor wien ze niet genoeg liefdegedachten kon hebben, en gebeden, omdat hij door de driftige jacht van het koopmans-bestaan ver weg was geraakt.

Alleen voor Christie, de onafhankelijke, had ze nooit iets te doen.

In haar vacantie's reisde Christie, maar kwam altijd voor een paar dagen aanwippen, bracht van alles en nog wat voor moeder mee, en verdween weer zonder iets wezenlijks van zichzelf achter te laten.

Dat leek gemakkelijk voor iedereen!

En toch leek dit soms 't moeielijkst te aanvaarden voor de moeder.

Maar haar leven was vol! Als de kinderen haar zagen, waren ze telkens weer verbaasd over moeders dapperheid, omdat Taco toch haar jongste was, en zolang in haar onmiddellijke nabijheid had geleefd.

Ze merkten niet, in hoe vreemde onrust moeder naar Kerstmis wachtte.

De eerste weken duurden haar zóó lang, dat ze er zelf angstig onder werd. Het was of de eeuwigheid zich had verborgen in die luttele weken. Ze worstelde om aan deze eeuwigheid te ontkomen en weer in den vlietenden stroom van den tijd te geraken, van den dag, die van God is, en aan God gewijd behoort te zijn.

De korte, donkere dagen sloten zich om haar heen; ze trachtte zich aan den tijd vast te klemmen en zich door den tijd mee te laten voeren in den overvloed van arbeid voor de kinderen.

Ze breide wollen jumpertjes en rokjes en truitjes, haar werkmand lag altijd vol kleurige kluwen wol, en menig blij gezichtje gluurde om den hoek van haar kamerdeur, omdat Grootmoeder zulke mooie kleuren had gekozen.

Het hielp niet!

Ze trachtte zich al arbeidende in de lange, eenzame uren en veel slapelooze nachten te verdiepen in de eeuwig-schoone waarheid van den Advent; zich voor te bereiden op de blijde viering van het feest van God en van de menschen, toen God nog eens een nieuw begin maakte en Zijn Zoon in de wereld zond.

Dit feest te laten komen zonder met zijn hart te vragen: „Hoe zal ik U ontvangen?” was een zonde, een smaad, een pijn!

. . . . Toch, toen al de kleinkinderen welvoorzien waren, was het Kerstfeest er óók en ze ontving de Kerstgave met beschaming, om-

dat al haar innerlijke aandacht toch was geweest voor haar jongen, die nog onverwacht vóór haar stond, frisch en krachtig vol levens-energie. Hij schrok wel even toen hij zijn moeder zag. Ze was nu oud geworden. Hij kon zijn schrik niet heelemaal verbergen! Maar ze lachte. „Als het eenmaal berg-af gaat, dan willen oude voeten hoe langer hoe harder lopen, dat moet je ook niet vergeten,” zei ze, en daarbij keek ze zoo blij, dat hij zijn schrik vergat.

Na een paar dagen leek ze zelfs weer jong te worden, toen durfde hij voor den dag komen met groot nieuws.

Zoo jong als hij was, had hij het vertrouwen van zijn ooms gewonnen en eer 't een jaar verder was, zou hij tot het aanknoopen van handelsbetrekkingen verweg gezonden worden, over zee een jaar zou hij wegblijven maar, een jaar was kort!

Hij sprak in opgetogen woorden, maar spiedde ietwat angstig naar de uitdrukking op haar gezicht, waarover een schaduw kwam vluchten, onmiddellijk achterhaald door haar dappere blijdschap om zijn voorspoed daarginds.

Ze vierden Kerstfeest met elkander, het oude jaar ging over in het nieuwe, hij was zoo blij, zijn leven breidde zich uit, zijn hart was al op weg.

En ook de tijd nam vleugels. De sneeuw dekte het roestige bruin van de heide, smolt weg, tot er niets van overbleef, dan hier en ginds in holten en kuilen, die de zon nog nooit had kunnen vinden, een grauwe rest, die wachtte op een nieuwen sneeuwval.

Toen had het uur van vertrek geslagen.

„Kom moedertje,” troostte hij, want nu betrapte hij haar op tranen die onbedwingbaar naar buiten braken. „Ik kom nog terug vóór ik op de groote reis ga, en denk eens, wat zou vader blij geweest zijn!”

— Toen hij weg was ruimde ze de kamers; en er was nu geen weenen en geen lachen meer, enkel zwijgen.

's Avonds op haar slaapkamer vond ze op haar hoofdkussen een klein vergeeld portretje van haar man toen hij nog een jongen was. Hoe gelek Taco op hem! Dezelfde levendigheid! Als hij doodstil

stond, was het of je nog het leven zich rumoerig zag bewegen
zijn oogen, zijn haar, de bouw van zijn handen!

„Van vader voor u,” stond er achterop. De ooms hadden het aan hem afgestaan, zij zag het voor 't eerst.

Toen begon haar hart onstuimig te slaan, veel te onstuimig voor een oud, broos menschenkind; maar ze leefde weer!

En nu nam de tijd haar mee! de tijd joeg met haar voort! De sneeuw op de heide smolt zonk in de aarde, die warm en levend haar eerste nieuwe groen begon uit te geven.

De sneeuwkllokjes en crocussen bloeiden, toen kwam hij weer voor het lange afscheid. En al de broers en zusters kwamen over, en verheugden zich over zijn dappere manlijkheid en zagen de sprekende gelijkenis met zijn vader!

Den laatsten maaltijd hielden ze samen; er werd getoast en gezongen, ze waren allen vroolijk; maar de moeder roerde nauwelijks iets aan, en ook Thea moest telkens van tafel opstaan en vechten tegen het verstikkende gevoel van droefheid, die zich niet weg liet schertsen of weg liet redeneeren.

En ze redeneerden er druk over, dat er eigenlijk geen afstand meer bestond.

Door de radio was er nu immers al een mogelijkheid geopend om met Indië te spreken; alles ging zoo snel! Straks zou men ook de beeltenis kunnen zien van dengene met wien men sprak, en de vliegeniers kregen hoe langer hoe sterker vleugels.

Straks vlogen ze met de trekvogels naar de warme landen en keerden met de trekvogels weer. Straks zou moeder nog zien gebeuren, dat Taco op de heide achter het huis als een vogel kwam neerstrijken! Dan was er geen zee meer, en dan waren er ook geen grenzen meer, enkel de vrije hemel was er en de mensch met zijn gevleugeld schip!

De moeder glimlachte stil. Want het hart heeft toch zijn eigen zekerder wegen, die de liefde baant.

Dien avond vertrok Taco met den nachttrein. Thea bleef nog enkele dagen bij moeder en verwonderde zich over de duizend

MIJN HART

mogelijkheden van geluk, die scholen in een menschenziel; aan duizend vondsten hield het arme hart zich op. Zoo was het met moeder! —

— De eerste brieven kwamen, verzonden van de plaatsen, waar de boot aanlei.

„Liefste moeder,” schreef hij, „ik begin bij het begin, en ik zal u laten reizen, zooals u nog nooit in uw leven hebt gereisd.” Hij voerde haar mee in zijn kleurige schildering van het leven aan boord, van de passagiers en hun amusements, maar vooral in zijn geestdriftige beschrijvingen van de zee in den morgen als de zon opkwam en vurige pijlen afschoot over het donkere blauwgroen met de witte schuimranden, en de zee in den avond, als het laatste rood zich legde op de golven; van de tropische regens, die als een gordijn over de zee kwamen schuiven, in één oogenblik het schip ommantelden, dat zich druipend van het afstroomende water loswond, even plotseling weer in de volle zon.

Van de roode, rotsige kusten en de zeevogels, die er woonden, van de hooge palmen, waaronder de bruine landskinderen in hun kleurige lappen gehuld neerhurkten; met de uiterste zorg teekende hij voor haar alles wat hij zag; ze genoot en voelde toch aldoor de pijn knagen; de afstand werd zoo groot!!

En eer ze 't wist, had haar hart zich los gemaakt van wat het bond aan zijn omgeving, het reisde met hem mee, het was bij hem dag en nacht, en zijn brieven waren eigenlijk niet anders dan de manifestaties van het antwoord, dat hij haar al lang had gegeven.

Want altijd was ze in gedachten met hem aan 't spreken, en nu stond in elken brief, dien zij hem schreef: „Mijn hart is bij je, mijn jongen, mijn hart is altijd bij je.”

Voor 't uitwendige bleef alles zooals vroeger. Ze liet zich op de hoogte houden van de belangen van de kinderen; want zich naar buiten bewegen kon ze niet meer; ze wandelde alleen nog in de schaduw van de dennen om het huis, of op het klinkerpad naar het hek, om over den langen straatweg heen te turen.

Dan ging ze weer naar binnen en was er te vinden voor ieder, die haar hulp behoefde.

Thea was de eerste, die zich bewust werd van de verandering in het wezen van haar moeder. Niet dat ze ouder werd, zoodat er geen glad plekje meer op haar gezicht overbleef, en haar vroeger zoo vlugge voeten begonnen te schuifelen door het huis.

De altijd-jonge belangstelling voor het kleinste gebeuren in het leven van de kinderen had hun 't gevoel gegeven, dat moeder nooit wezenlijk oud kon worden.

Thea verraste haar 't eerst, toen ze eens op het theeuur het klinkerpad opkwam en moeder niet voor het venster vond. Ze gluurde naar binnen en zag moeder achter in de kamer, rustend in haar stoel, haar bleeke handen over elkander gelegd als rustten ze nu voorgoed.

Thea, in fellen schrik, bleef maar door het venster gluren. Moeder merkte niets. Haar lippen bewogen zich en even bewoog ze ook haar handen. Ze sliep niet, ze was ver weg Ze was met haar hart bij Taco. Voor 't eerst begon Thea te rekenen met de jaren. Bij de zeventig was moeder nu! Er kon van alles gebeuren en de zee was tusschen haar en Taco.

Ze sloop om 't huis, kwam door de achterdeur binnen en maakte wat gerucht in de hal. Toen ging ze de kamer in en schrok van het oude, afwezige in moeders gezicht.

Ongelukkig? neen, ze zag er niet ongelukkig uit, het was eer geluk, dat van haar wezen uitstraalde, toen ze glimlachend overeind kwam, verbaasd over den snellen gang van den tijd; maar het was een vreemd, onwezenlijk geluk, en terwijl moeder naar de kleuters informeerde en vooral naar Inatje, die tobde met zwakke, struikelende voetjes, voelde Thea, dat moeders hart daarginds was, het dichtbijgeleed aan haar voorbij. Ze leefde met haar hart in den dag, dat Taco zou wederkeeren.

Thea sprak er met Adri over, die nu ook meende iets daarvan te hebben gevoeld. Christie kwam, maar merkte niets!

Moeder was doffer dan gewoonlijk, maar ieder jaar telde, en het was toch wonderlijk, zoo krachtig als moeder nog was.

Maar Jakob deelde Thea's ongerustheid. Voor 't eerst was het gebeurd, dat moeder vergeten had zijn sokken na te zien.

Dat had ze met haar oude oogen altijd nog gedaan, en zóó, als niemand anders het deed. Nu lag het pakje, dat hij veertien dagen geleden al gebracht had, nog onopengemaakt. Hij had het stil weer meegenomen, om haar in den waan te laten dat alles goed was.

Maar Benno, aan wien hij zijn ervaren vertelde, werd boos. „Dat had je niet moeten doen, je had het moeten zeggen. Het is niet goed dat moeder de aandacht voor haar omgeving verliest. Wij zijn er toch ook nog!”

„Wij? wat zeg je dat ruw! ik dacht, dat jij daar niet veel mee rekende!”

„Wat weet jij er van!” wond Benno zich op, „wat weet jij van mijn leven!”

„Neen, daar weet ik ook niet veel van af,” gaf Jakob deemoedig terug, „maar wat zullen we doen? Zoo houden we moeder niet lang meer!”

Ja, wat moet men doen met zijn arme hart, dat lijdt en liefheeft, en leven wil op de plaats waar men met zijn lichaam niet kan zijn? . . .

De tijd verstreek. Een jaar is toch spoedig om. De roode geraniums waar Taco zoo veel van hield, bloeiden in de randen langs het klinkerpad, en de moeder liep 's morgens en 's middags en 's avonds naar het hek en tuurde over den langen rechten straatweg.

Toen kwam plotseling het bericht, dat hij nog een half jaar daar-ginds zou moeten blijven, maar dan was het ook gebeurd. Dan kwam hij met een lange vakantie thuis.

Maar hoe verschrikte Thea, toen ze na dit bericht met een hart vol zorg haar moeder ging bezoeken.

Moeder wàs nu thuis. De hoop had haar doen keeren, nog vóór ze van den verlengden dienstdag wist; ze had al geleefd in de blijdschap van het wederzien, ze had haar zoon al ontvangen aan het hek en was op zijn arm geleund het klinkerpad tusschen de geraniums opgelopen naar huis; ze had al met hem onder de geurende dennen gezeten, en gepraat hadden ze!

. . . . Zijn kamer was al lang gereed: met iedere vezel van haar bestaan had ze hem gevoeld, nu had haar hart geen kracht meer

voor den tocht naar overzee, om hem daarginds te ontmoeten; het klopte in haar moede lichaam zoo zwaar en traag, als een uurwerk, dat op 't punt is stil te staan. De kinderen en kleinkinderen kwamen om haar afleiding te geven, de dokter kwam; voor deze ziekte had hij geen medicijn.

Toen vroegen ze haar, of ze naar overzee zouden schrijven en hem vragen zijn thuiskomst te bespoedigen, als het mogelijk was. Ze schudde heftig van neen.

Wat dan?

Ze stonden rondom hun moeder met hun bescherming, als in de dagen na vaders heengaan, toen Taco aan kwam kloppen; maar ze glipte langzaam weg. Ze wilde geen verpleegster, ze wilde niet, dat een van Thea's oudste kinderen bij haar kwam, alles moest blijven zooals het was, ze had immers Lina, haar trouwe hulp.

Op een nacht viel ze na een rustelooze worsteling met haar moede hart in slaap, en droomde: Dat de Meester voor haar stond, haar Heer, aan wien toch haar zwervend hart toebehoorde. Ze zag Hem met de doornen als een kroon gewonden om zijn hoofd. Ze zag de bloedige merkteekenen in Zijn handen en voeten.

„Waar is toch je hart?” zei Hij, „je weet toch, dat het alleen veilig is bij Mij, in Mijn doorboorde handen?”

Ze keek Hem maar aan, ze zag de teekenen in Zijn handen zoo bloedig rood!

„Met mijn hart had ik de wonden in Zijn handen moeten dekken,” dacht ze, terwijl tranen van droefheid en berouw haar over de wangen liepen, „want voor mij zijn ze immers doorboord!”

„Ik geef het U weder,” stamelde ze, „ik kan het zelf ook niet bewaren, het zwerft weg en keert weer zonder rust te vinden, het behoort bij U!”

. . . . Ze droomde nog, ze ontwaakte even en sluimerde weer heen; de dag werd wakker, de dag stond op, koel en stralend uit den bedauwdn nacht, en warmde in den groeienden morgen, ze merkte het niet.

Lina was al een paar maal binnengeslopen en stil weer heengegaan.

Toen Thea kwam, was alles nog stil. Ongerust schoof Thea de gordijnen voor de vensters weg, de herfstzon overlichtte plotseling het oude, witte gezicht op het kussen. „Moeder” drong Thea voorzichtig zacht.

Nu deed moeder de oogen open en keek de kamer rond, ze keek naar ieder voorwerp in de kamer, en eindelijk naar Thea.

„Ik ben wakker,” zei ze met haar ouden glimlach, „ik sta op, hoe laat is het eigenlijk?”

„O nog niet laat zou u wel opstaan? U ziet er veel beter uit dan gisteren, moedertje, u hebt zeker goed geslapen!”

Ze lag een oogenblik in gedachten.

Geslapen? neen, gerust had ze, zooals nooit te voren, haar moede hart had diep gerust in de doorboorde handen van den Heer met de doornenkroon. Ze had ook verder niets gedaan, ze had niet geredeneerd, niet over het verzuim van den laatsten tijd gedacht, ze had het simpel neergelegd daar waar het behoorde te zijn; er was plaats voor haar hart, zooals voor alle bekommerde harten van de wereld. Die dekten de wonden in zijn handen en werden zelf genezen!

. . . . „Ja, natuurlijk sta ik op, ik zie de zon en ik heb zooveel in te halen, voor het Kerstfeest, weet je, hoe is het toch eigenlijk met Inatje?”

Thea hielp haar kleeden en zag den ongestoorden glimlach van vroeger en vond nauwelijks tijd om geregeld antwoord te geven op alle vragen die moeder deed. Moeder was van haar groote reis naar overzee weergekeerd.

God had het wonder gedaan en moeder thuis gebracht.

Ze zat dien middag op haar gewone plaatsje bij het venster; haar bezige handen bewogen zich om het breiwerk van licht-blauwe wol, ditmaal een werk voor Inatje.

Het ging iets langzamer dan gewoonlijk, haar witte gezicht was iets dieper over het werk gebogen.

Als men de zeventig nadert, en dan zulk een lange reis achter den rug heeft!

Maar als ze opzag, trof het elkeen, die haar bezocht, zoo stil als dat oude gezicht was geworden, zoo schoon van rust.

Haar eerste brief naar overzee was een liefdevolle beschrijving van alles wat er nog fleurde in den herfstelijken tuin, en een opgewekt verhaal van de wonderbaarlijke vorderingen, die haar kleinkinderen opeens hadden gemaakt.

Zij was hiér en hij was ginds, haar hart was thuis, bij God.

Want naar God leiden de draden van alle zuivere liefdegedachten voor de menschen, en van God uit vinden ze, sterk en geheiligd, hun zekeren weg naar de harten dergenen, die wachten op de hulp, die komen moet.

Ook de liefde van de moeder gaat door het hart van den Vader, naar het hart der kinderen.

. . . . Zoo wachtte ze den winter in en wachtte op zijn terugkeer in groote stilheid.
